

คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการ ประกอบด้วย หลักธรรม ๔ ประการ

หลักการครองคน

หลักการครองตน

หลักธรรมาภิบาล

หลักการครองงาน

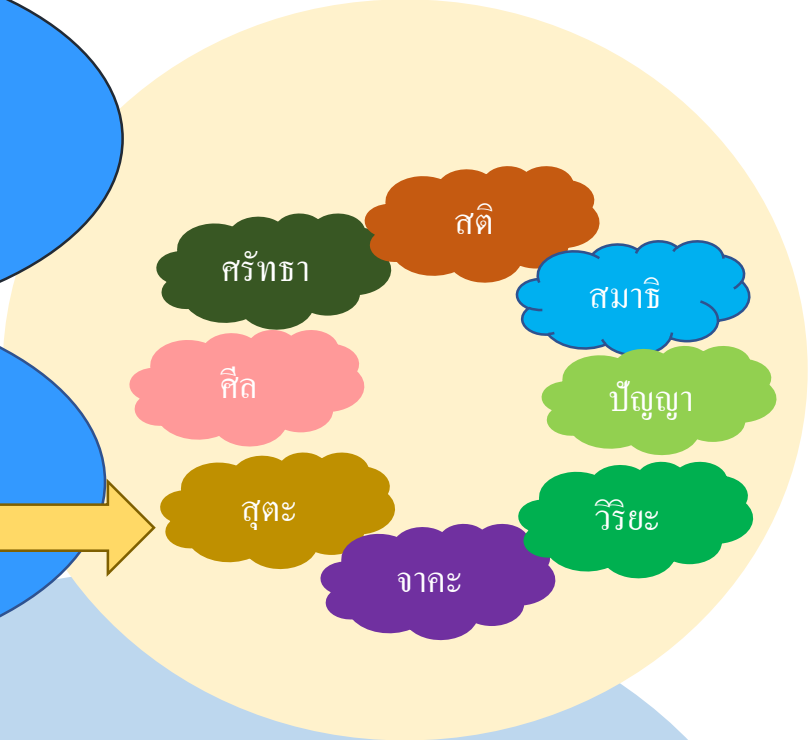

หลักการครองตน

1. เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี คือ เป็นผู้มีสุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี

1.1 มีสุขภาพกายที่ดี มีท่วงท่ากิริยา การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย ดูสง่างามสมฐานะ

1.2 มีสุขภาพจิตที่ดี เป็นคนดี มีศีลธรรม

2. ผู้มีกัลยาณมิตรธรรม คือ ผู้มีคุณธรรมของมิตรที่ดี 7 ประการ

ศีลธรรม

ผู้มีศรัทธา หมายถึง เป็นผู้รู้จักศรัทธาบุคคล และข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา ไม่ลุ่มหลง งามภายในที่ตั้งแห่งความลุ่มหลง

ผู้มีศีล คือ ผู้ที่รู้จักสำรวมระวังความประพฤติปฏิบัติ ทางกาย ทางวาจา ให้เรียบร้อยดีงามไม่ประพฤติเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ผู้มีสุตะ คือ ผู้ได้เรียนรู้ทางวิชาการ และได้ศึกษาค้นคว้าในวิชาชีพดี

ผู้มีจาคะ คือ เป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง ไม่คับแคบ รู้จักเสียสละ

ผู้มีวิริยะ คือ ผู้ขยันหมั่นเพียร ในการประกอบกิจการงานงานอาชีพ และ/หรือในหน้าที่ รับผิดชอบ

ผู้มีสติ คือ ผู้รู้จัก ยับยั้ง ชั่งใจ รู้จักคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ ก่อนคิด พูด ทำ

ผู้มีสมาธิ คือ ผู้มีจิตใจตั้งมั่น ข่มกิเลสนิวรณ์

ผู้มีปัญญา คือ ผู้มีปัญญาอันเห็นชอบรอบรู้ทางเจริญ ทางเสื่อมแห่งชีวิต ตามที่เป็นจริง

หลักการครองงาน

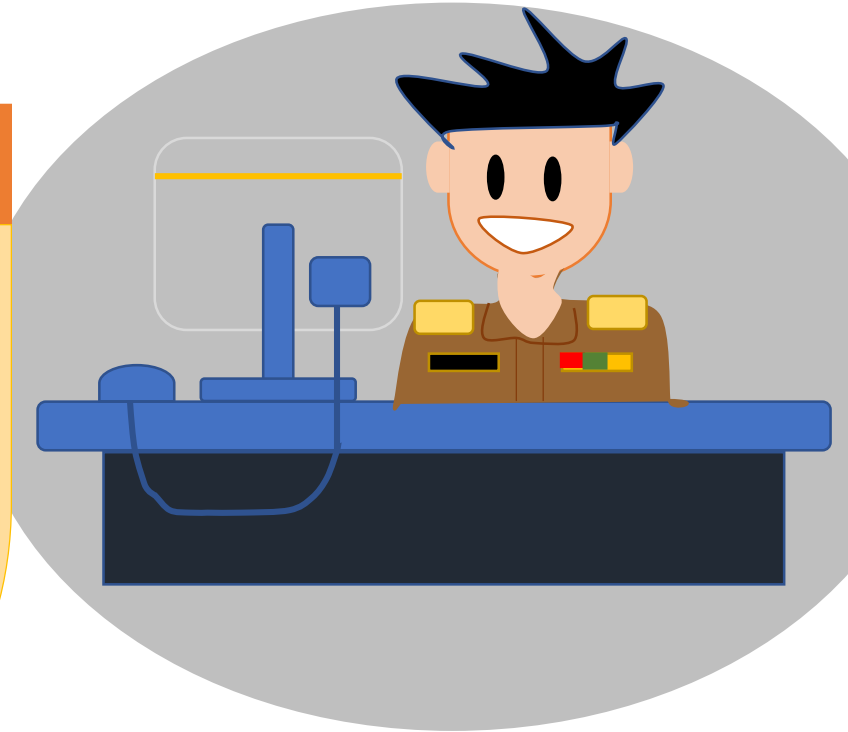
ประกอบด้วยหลักธรรม คือ อิทธิบาทธรรม

ฉันทะ ความรักงาน

เป็นผู้รักงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ และทั้งจะต้องเอาใจใส่กระตือรือร้นในการเรียนรู้งาน และเพิ่มพูนวิชาความรู้ความสามารถในการทำกิจการงาน

วิริยะ ความเพียร

เป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบด้วยความอดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในการประกอบกิจการงานในหน้าที่หรือในอาชีพของตน

จิตตะ ความเป็นผู้มีใจจดจ่ออยู่กับการทำงาน

เป็นผู้เอาใจใส่ต่อกิจการงานที่ทำ และมุ่งกระทำงานอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะสำเร็จ ไม่ทอดทิ้งหรือวางธุระเสียกลางคัน

วิมังสา ความเป็นผู้รู้จักสังเกต

- 1) เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม ด้วยความคิดสร้างสรรค์
- 2) เป็นนักพัฒนาปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ล้าหลัง
- 3) เป็นผู้มีส่วนในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ

หลักการครองคน

ประกอบด้วยหลักธรรม ดังนี้

1. รู้จักหลักปฏิบัติต่อกันด้วยดี ระหว่างผู้บังคับบัญชากับลูกน้อง

- 1) รู้จักใช้คนให้ถูกกับงาน Put the right man on the right job
- 2) เมื่อทำดี ก็รู้จักยกย่องชมเชย สนับสนุน อุดหนุน ให้ได้รับบำเหน็จรางวัล เลื่อนยศ
- 3) ต้องรู้จักดูแลสารทุกข์ สுகดิบของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ไม่เป็นผู้แตงน้ำใจ
- 4) ให้รู้จักมีน้ำใจแบ่งปันของกินของใช้ดี ๆ ให้ลูกน้อง
- 5) รู้จักให้ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ลาพักผ่อนบ้าง

2. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้วยคุณธรรม คือ พรหมวิหาร ธรรม และสังกหัตถุ

พรหมวิหารธรรม ๔ ประการ

- 1) เมตตา ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นอยู่ดีมีสุข
- 2) กรุณา ปรารถนาให้ผู้อื่นทุกข์ ให้พ้นทุกข์
- 3) มุทิตา การยินดี ที่ผู้อื่นได้ดี ไม่คิดอิจฉาริษยา
- 4) อุเบกขา ความวางเฉย ไม่ยินดียินร้ายเมื่อผู้อื่นถึงซึ่งความวิบัติ โดยที่เราจะช่วยอะไรไม่ได้ ก็ต้องปล่อยวางใจของเราเองด้วยปัญญา ตามพระพุทธพจน์ว่า “สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม”

สังกหัตถุธรรม ๔ ประการ

- 1) ทาน รู้จักปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้
- 2) ปิยวาจา เจรจาอ่อนหวานกล่าวแต่วาจาที่สุภาพอ่อนโยน
- 3) อัตถจริยา รู้จักประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
- 4) สมานัตตตา เป็นผู้มีตนเสมอ คือ ไม่ถือตัวเย่อหยิ่ง จองหอง อวดดี

หลักธรรมาภิบาล

คุณธรรมของนักปกครองนักบริหารที่ดี (Good Governance)

1. หลักความถูกต้อง คือ มีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหา การทำการตัดสินใจ และสั่งการ ด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย บ้านเมือง และกฎระเบียบข้อบังคับ ขององค์กรที่ออกตามกฎหมาย ถูกต้องตามหลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคม ถูกต้อง ตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ และถูกต้องตรงประเด็นตามหลักวิชา และได้รับความพึงพอใจจากคนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. หลักความเหมาะสม คือ รู้จักคิด พูดย ทำ กิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ บุคคล สังคม และสถานการณ์ เรียกว่ามีสำปฐิธรรมซึ่งคือ คุณธรรมของสัตบุรุษ คือคนดีมีศีลธรรม มี ๗ ประการ

3. หลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์

4. หลักความยุติธรรม คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ และปฏิบัติต่อผู้ อยู่ใต้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความชอบธรรม บนพื้นฐานแห่งหลักธรรม หลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็น และด้วยความเที่ยงธรรม คือ ไม่อคติ หรือลำเอียงด้วยความหลงรัก หลงชัง ด้วยความกลัวเกรง และด้วยความหลง ไม่รู้จริง คือขาดข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ และสมบูรณ์ เป็นเครื่อง ประกอบการวินิจฉัย ตัดสินใจ ให้ความเที่ยงธรรม

1. ฌัมมัญญตฺตา รู้จักเหตุ ได้แก่ ปัญญา รู้เหตุ
แห่งทางเจริญ และทางเสื่อม

2. อตฺถัญญตฺตา รู้จักผล ได้แก่ ปัญญา รู้ผล ที่
เป็นมาแต่เหตุ หรือปัจจัยให้เกิดผลต่าง ๆ ตามที่
เป็นจริง

3. อตฺตัญญตฺตา รู้จักตน คือ รู้ภูมิธรรม
ภูมิปัญญา และฐานะของตน ตามที่เป็นจริง
แล้ววางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ

4. มตฺตัญญตฺตา รู้จักประมาณตน วางตนให้
เหมาะสมแก่ฐานะ และรู้จัก ประมาณในการ
บริโภคใช้สอยทรัพย์ที่มีอยู่ และตามมีตามได้

5. กาลัญญตฺตา รู้จักกาล คือ รู้จักเวลา หรือ
โอกาสที่ควร และไม่ควรพูด หรือกระทำการ
ต่าง ๆ

6. ปริสฺตัญญตฺตา รู้จักชุมชน ว่ามีอัธยาศัยใจคอ
ฐานะความเป็นอยู่ และขนบธรรมเนียม
ประเพณีของหมู่ชนต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักวางตัว
ให้เหมาะสม

7. ปุคฺคัญญตฺตา รู้จักบุคคล ว่ามีอัธยาศัยใจคอ
มีภูมิธรรม ภูมิปัญญา และมีฐานะอย่างไร เพื่อ
ปฏิบัติตน หรือวางตน ให้เหมาะสมตามฐานะ
ของเราและของเขา